



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XVI. De sententia ferenda in absolute innocentium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

dinaria poena Juidels arbitrio imponenda, puniatur.

Sex d. Rei defensiones, exculationes, exceptiones, si quas opponat, seclulo odio, vel amore, an sint sufficientes expendat; quod si saltem ejus culpam dubiam reddat; Reus a Visitatore absolvatur.

Demum in processu examine interrogatorii articulos omnes, & circa illos singulos Testium depositionem percurrat, & in unoquoque articulo notet ea, quae circa illum articulum a Testibus dicuntur, & sic discutendo per omnes articulos, circa unumquemque articulum Testium dicta sedulo inter se conferat, & in quo fiat conformes, & comestres ad veritat, v.g. circa secundum articulum sunt duo Testes, qui tere in omnibus inveniuntur contestes; praeterea circa eundem articulum est alius testis, qui in aliquibus substantialibus discrepare videtur; praeterea est alius, qui tantum loquitur de auditu, &c. & sic circa singulos articulos diligenter discutatur, ita ut totius processus probationes facile comprehendat.

Septimo. Praeterea si Reus juridice culpam fateatur, aut si quavis neget, juridice probeatur per duos Testes oculatos, fide dignos, concordantes, quorum quilibet integre de culpa deponit, puniendus est.

Octavo. Neminem sine praedicto Testium numero condemnet, in gravioribus autem delictis major numerus est quaerendus.

Nono. Si poena criminis per Canones, vel leges, cum quibus dispensare nequeat, diffinitur, totam Reo irrogabit, nisi communi bono aliquo modo judicaverit convenire, ut leniatur.

Decimo. Si poena criminis sit arbitraria, propendat potius ad misericordiam, quam ad rigorem: caveat autem, ne nimia benignitas aditum praebet laxitati.

Undecimo. Inter poenas extraordinarias enumeratur Correctio verbalis, quae pro ratione criminis, & personae usurpanda erit. Sorus de ratione regendi lecturam, membr. 2. q. 4. concl. 3. quae vero pro qualitate delictorum poenae sint a Judice infligendae, plenius in Tractatu de poenis dicemus.

CAPVT XV.

De Sententia diffinitiva.

Visitator sententiam prolaturus diffinitivam debet in narrativa summarie articulos proponere, qui substantiam delicti contineant, & cum opus fuerit, causam sententiae exprimere, quamvis id non sit necessarium, ut dicitur in Cap. Sicut, de re judicata, juncta Glossa, verbo, exprimitur, & Abbas ibidem: sententiamque in scripto conceptam coram Reo, si fuerit praesens, alisque prout ipse judicaverit expedire, profertur.

Sententia autem debet omnino esse conformis his, quae in processu continentur, atque in illo probata sunt, nullatenus processus limites excedendo; ferri enim debet secundum allegata & juridice probata.

Praeterea sententia poterit juxta denunciationem, a Jesu Oper. Tom. I.

nem, processum superius formatum simili tenore profecti.

FORMA SENTENTIAE DIFFINITIVAE.

Nos Fr. N. ab N. Visitator Spiritus sancti nomine implorato, a quo cuncta & integra judicia recta procedunt, in causa contra P. N. ab N. Procuratorem hujus Monasterii coram nobis pendente, & per processum in scripto formatum deducta, receptisque in ex utraque parte probationibus oblatis, his omnibus accuratissime perpensis, & ad plenum cognitum pronunciamus, ac decernimus, praedictum P. N. ab N. Procuratorem graviter peccato proprietatis contra votum paupertatis in multis gravibus delictis peccasse, tam in convivis pro Monachis ac secularibus a praedicto N. sine licentia exhibitis, quam in alia donationibus, nempe trium annulorum aureorum donatorum uni consanguinea ab eodem P. N. (ut ipse etiam in sua confessione fateatur) temere factis deliquisse, ac in hujus delicti poenam praecipimus, in carcere per tres annos includendum, ibi jejuniis panis & aqua in poenam tanti sceleris semel in qualibet hebdomada macerandum, reservantes nobis facultatem moderandi, vel dispensandi in praedicto. Acta, lata, & lecta sunt has sententia & publicata in Monasterio nostro N. sine in cellula nostra per me Fratrem N. ab N. Visitatorem hujus Conventus praedicto Patre N. praesente & audiente (si ibi praesens fuerit) & Testibus in scriptis, qui propria manu subscripserunt.

Die Mensis Anno

Locus & sigilli.

Fr. N. Visitator. Fr. N. Notarius.

F. N. & F. N. Testes.

CAPVT XVI.

De sententia ferenda in absolute innocentium.

IN casu vero quod praesentis Reus innocens omnino inveniatur, necessario debet per sententiam diffinitivam innocens etiam declarari, ac suae famae, & honori satisfacere.

Quando autem verè dici possit Reus innocens, nota, duos esse innocentiae gradus. Primus est, quando nihil est probatum contra Reum, neque adsunt indicia, quibus juridice possit citari, vocari, seu examinari, cum videlicet innocentia adeo est perspicua, ut ex nullo capite contra eum aliquid inveniatur. Secundus verò gradus est, quando adsunt indicia aliquo modo probata, licet non sint plene evacuata, nihil tamen invenitur probatum, quod sit sufficiens ad Reorum punitionem.

In primo gradu innocentiae Reus innocens declarandus est, non verò in secundo.

FORMA IN QUA DECLARATUR
INNOCENTIA REI

NOS FR. N. ab N. Visitator, &c. Visa causa sine processu contra P. N. & expensis omnibus probationibus contra ipsum factis, ac eius veritate, & sincera confessione audita, decrevimus, illum nulla animi adversione dignum esse, neque probat, neque pro alia causa coram nobis legitime probata, quem in omnibus innocens reperimus, auctoritate nobis in hac parte concessa absolutum declaramus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen.

Fr. N. ab N. Visitator.

F. N. ab N. Secretarius.

CAP. VII. XVII.

Quando liceat Religiosis appellare a
sententia Superiorum, & inte-
grum illis sit suos Præla-
tos recusare?

IN primis de appellationibus, an Religiosis permittantur, differemus, deinde an illis facultas concedatur recusandi Prælatos Regulares?

Quantum ad primum punctum, duo possent considerari. Primum quid sentiendum sit attentis Religiosorum Privilegiis? Secundum quid attendendo Jure communi dicendum sit? Varia extant, (si de Privilegiis loquamur) Religiosis concessa Privilegia; Bonifacius VIII. statuit non licere Fratibus Franciscanis a correctionibus Prælatorum ejusdem Ordinis aliquatenus appellare, ut refert Sorbus in Compendio Privilegiorum, verbo, appellare, n. 30. & Xystus Quartus concessit Carmelitans, & Augustinianis, ut Generalis eorum possit summopere obire rejecta quavis appellatione ab ejus præceptis, monitionibus, ordinationibus, mandatis, ac decretis, ut refert idem Sorbus, verbo, Generalis, num. 11. & 12. & Julius Secundus prohibuit sub pœna excommunicationis Fratibus, & Sororibus Prædicatorum appellare à mandatis, & ordinationibus Prælatorum prædicti Ordinis, eodem referente Sorbo, verbo, appellare, num. 3. & Paulus Tertius concessit Societati JESU, ut non liceat à correctione Regulæ secundum Ordinationes ejus factæ, appellare, nec posse ullam Judicem dictam appellationem admittere, ut habetur in compendio Privilegiorum Societatis JESU, verbo, appellatio, §. 1.

In eodem quoque Compendio. §. 2. verbo, appellatio, habetur Privilegium Canonicis concessum S. Salvatoris, nullo è Societate JESU posse appellare ad quemcumque, etiam ad Pontificem, nisi de speciali ejus licentia, ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Congregationis generalis, aut Præpositi Generalis, aut aliorum Superiorum, & appellationes, & inde secuta fore irrita, eodem quoque 2. §. refertur Privilegium Cisterciensibus concessum: non licere appellare in Societate JESU sub excommunicatione lata ipsi Pontifici refer-

vata, à reformationibus, seu correctionibus Præpositi Generalis, aut Visitatorum, quos ipse deputaverit, nisi ad gratiam in Congregationem, & in caso denegatæ justitiæ, aut pronotaria injuria.

Sorbus præterea, verbo, appellare, in annotationibus circa §. primum, refert Gregorium XIII. in quodam Motu proprio Anno 1575. qui incipit: *Quoniam nostro Præposito*, &c. Interdixit sub excommunicatione Pontifici reservata, ac aliis pœnis, Præpositis Franciscani de Oblervantia ad secularia Tribunalia appellare: concessisse tamen eis appellationem ad Generalem, vel Priorem, vel Pontificem, atque similiter refert, Congregationem Cardinalium edidisse decretum Anno 1587. ut appellatio hoc ordine in reponatur, à Generali ad Provinciale, à Provinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, & ab hoc ad Cardinalium Congregationem.

Demum in nostris Constitutionibus contra appellantes ad quempiam ex eorum in Privilegiis Xysti V. aliorumque Pontificum, receduntur Cap. 35. num. 13. Si quis ad Superiorem quempiam externam à Congregationis correctione appellaverit, (quod licet in Xysti V. Gregorii XII. Clementis VIII. interdictionibus) ipso facto à legitimis omnibus Congregationis actibus excludatur, & in carcere recipiatur, quoad usque post annos tres definiti omnium generale iusta de causa dispenset, nisi forte mittes, aut quatuor dies ab appellatione defuerint.

Dubitem tamen omni potest, qualiter intelligenda tam prædicta Privilegia quam Constitutiones aliquarum Religionum, in quibus interdictum omnino Religiosis appellatio? Aliqui sentiunt, Religiosos per professionem huc appellandi juri in sui favorem introducto, eo quod ad servandas Constitutiones Religiosas se obligaverint, quibus appellatio prohibetur, tacite cessisse. Ita docet P. M. Bannes 2. 2. & alii Recentiores. Sed melius existimo, neque per Privilegium, neque per Constitutiones jus appellandi Religiosis esse ablatum, maxime in causis gravissimis, quando manifeste gravantur à suis Superioribus; tunc enim licet ad Prælatos externos non possint, nec debeant appellare, ut ad Nuncium, sive alios Judices externos; possent tamen intra Ordinem adne etiam appellationis intuitu suos Superiores, ut Generalem, sive Capitulum generale. Imò M. S. ibi lib. 5. de Justit. q. 6. art. 8. quem sequuntur Arragon. 2. 2. q. 69. art. 3. & ibi Salon dub. 2. Valentia 2. 2. disp. 5. q. 13. punct. 3. solam appellationem ad externos videntur reprobare, & rationem hujus denegatæ appellationis illam esse docent, quia ad bonum, & tranquillitatem, atque honorem Religionum, quæ in simplici quadam obedientia consistunt, non modicum detrimentum præ se ferre solent, quando Religiosorum causas extra privatos parietes tractantur, ad Judicetque externos deferuntur, nec sciendum facile est, quod intra Religionem Superiores Religiosi ita iniqui sint, ut gravamen alicui latum non auferant: quod si aliquando (quod rarissime contingit) id acciderit, damno huic privato præponderat pax & commune bonum totius Religionis, quod Religiosi bono privato anteponere debent, sicut quilibet Civis, & à viram
adeo